DET JURIDISKE FAKULTET
UNIVERSITETET I BERGEN

NOTAT

til

Fakultetsstyret

Jnr. Arkiv	Sak nr. 59/11 Styremøte 13.09.11

ETABLERING AV SENTER FOR KONKURRANSEPOLITIKK VED UNIVERSITETET I BERGEN

Den 31. mai 2011 vedtok Universitetsstyret at det skulle opprettes Senter for konkurransepolitikk ved Universitetet i Bergen. Nærmere om bakgrunnen for senteret, se vedlegg 1. Som det fremgår av vedleggene til U-styresaken, var Det juridiske fakultet en sentral aktør for å få i gang en utredning og fremme forslaget om å etablere senteret.

Bakgrunnen for initiativet til senteret var at fakultetet tidlig i 2010 ble kontaktet av daværende sjefsøkonom Tommy Staahl Grabrielsen ved konkurransetilsynet. Garbrielsen har senere gått tilbake til UiB i sitt professorat ved Institutt for økonomi. Vi ble enige om at fakultetet i samarbeid med NHH og konkurransetilsynet skulle prøve å få til en arbeidsgruppe for å utrede om vi kunne styrket konkurranseretten som fag, hvor man i særlig grad la vekt på samspillet mellom økonomer og jurister.

Gruppen ble en selvoppnevnt komite med følgende medlemmer: Viserektor Mette Bjørndal NHH, juridisk direktør Håkon Cosma, Konkurransetilsynet, professor Tommy S. Garbrielsen, Insitutt for økonomi, UiB, dekan Asbjørn Strandbakken, Det juridiske fakultet UiB, utredningsleder Kjell Sunnevåg, Konkurransetilsynet og professor Lars Søgård, Institutt for Samfunnsøkonoi, NHH. Arbeidsgruppen hadde et felles møte med ledelsen ved henholdsvis NHH og UiB 11. august 2010, hvor det ble fremlagt en utredning hvor gruppen redegjorde for sine tanker om å etablere et senter for konkurranspolitikk. Ledelsen ved de respektive institusjoner stilte seg positiv til initiativet for å få et senteret etablert, samtidig som arbeidsgruppen ble bedt om å konkretisere et forslag til et senter. Arbeidsgruppen avsluttet sitt arbeid i janauar 2011 ved avlevering av en utredning til ledelsen ved NHH og UiB. Arbeidsgruppens utredninger følger som del av vedlegg 1..

Etter at arbeidsgruppens rapport var overlevert, har fakultetet ikke vært trukket inn i den videre prosessen fram mot styremøte 31. mai 2011. Og vi fant det overraskende at fakultetsledelsen heller ikke i tiden etter styremøtet ble kontaktet av universitetsledelsen med sikte på å implementere styrevedtaket i de berørte miljøer. Fakultetet ble først involvert i

prosessen etter at dekanen etterlyste et initiativ fra rektoratet i dekanmøte 22. august 2011. Fakultetsledelsen ble etter dette innkalt til møte hos rektor 24. august 2011. Fakultetsledelsen ble invitert til å komme med synspunkter på styresammensetning og styrets mandat. Slik innspill er gitt av fakultetsledelsen. For ytterligere opplysninger om prosessen viser vi til vedlagte e-postutveksling mellom universitetsdirektør Elvbakken og dekanen ved Det juridiske fakultet, se vedlegg 2. Senteret åpnes offisielt 9. september 2011.

Den 1. september 2011 hadde dekanen et møte med den aktuelle forskningsgruppen og den ga sin fulle støtte til at man gikk videre i prosessen ut fra de synspunkter som dekanen fremførte.

Vi viser også til dekanens e-post av 1. september 2011 til styrets medlemmer hvor det ble gitt en kort orientering, og hvor styrets medlemmer ble bedt om å gi tilbakemelding innen 2.september kl 15.00 dersom noen av dem fant behov for et ekstraordinært styremøte før senteråpningen 9. desember, Da det ikke framkom noen slike ønsker gikk ledelsen videre med saken i samsvar med det som ble skissert i e-posten.

Dekan og direktør er grunnleggende positiv til at det etableres et slikt senter. Fakultetet blir representert både i den daglige ledelsen og i styret. Konkurranserett, konkurranseøkonomi og også rettsøkonomi er meget store og viktige akademiske fag. Vi tror at fagmiljøet i Bergen om kort tid kan fremstå som det ledende akademiske miljø for konkurranserett i Norge. Dersom vi lykkes i samspillet med konkurranseøkonomene vil senteret kunne fremstå som et fyrtårn i Norden, hvor samarbeidet mellom UiB og NHH ligger til grunn som et bærende element. Senteret vil også kunne gjøre det lettere å tilstrekke seg internasjonale fremragende forskere både med sikte på undervisning og forskning. Fakultetet har allerede etablert et spesialemne som har tiltrukket seg noen av verdens ledende forskere innen faget. Det blir neppe vanskeligere å tiltrekke seg de ønskede ressurser når senteret er vel etablert. Slik dekan og fakultetsdirektør ser det, vil senteret kunne bidra til et grunnleggende løft av konkurranserettsmiljøet vårt.

Som det fremgår av utredningen er det anslått at man på kort sikt må satse på å knytte 4-6 jurister til senteret. Dekan og direktør er enig i dette. Men dersom senteret skal fungere i et lengre perspektiv, er det nødvendig at disse jurister knyttes permanent til fakultetet gjennom faste stillinger. I tillegg vil det kunne være knyttet stipendiater og post doktorer til senteret.

Fakultetet har i strategiplanen 2011-2015 gjort konkurranserett som ett av satsingsområdene. Vi har allerede lykkes med å skaffe ekstern finansiering til et større prosjekt. Dersom dette skal løftes opp til overordnet satsing for UiB, må også UiB sentralt bidra til å bygge opp dette fagmiljøet i et forpliktende og langsiktig perspektiv. Slik rekrutteringssituasjonen er for øyeblikket, er det ikke realistisk å ansette 4-6 jurister med konkurranserettskompetanse. Men med de personer vi har i midlertidige stillinger, kan det i et perspektiv på 5-6 år være realistrisk å nå et slikt mål. Det må derfor i et 5-6 års perspektiv tilføres midler som gjør det mulig å foreta fast ansettelse av kvalifiserte søkere med forskningskompetanse i konkurranserett.

Senteret er per i dag midlertidig lokalisert i Villaveien. Fakultetet ser som det naturlig at senteret på sikt etableres i fakultetets nærmiljø. De ansatte som omfattes av konkurranserettsgruppen vil få tilbud om arbeidsplass ved senteret for så vidt gjelder den del av arbeidsplikten som omfatter forskning. Så lenge den fysiske avstanden er så stor, er det

etter vår vurdering ikke aktuelt at de aktuelle forskere mister sitt kontor ved fakultetet. De vil fortsatt utgjøre en viktig del av staben ved fakultetet, herunder gjennom sin medvirkning på master- og ph.d.-programmet.

Avtalen mellom NHH og UiB løper fram til 30. juni 2016. Avtalen kan sies opp med seks måneders varsel og kan for øvrig forlenges i ytterligere 5 år. I lys av Konkurransetilsynets lokalisering i Bergen, bør det være grunnlag for å opprettholde senteret på ubestemt tid. Forutsetningen er imidlertid av man lykkes med å bygge opp de respektive fagmiljøer og får samspillet til å fungere. I lys av dette foreslår vi at styret gir sin tilslutning til at fakultetet går aktivt inn i etablering av senteret, men at vi i første omgang begrenser engasjementet til 31. desember 2012. Da får vi anledning til å evaluere samarbeidet og om etableringen faktisk bidrar til en oppbygging av fagmiljøet ut over det fakultetet kunne klart innenfor sitt alminnelige rammebudsjett.

Forslag til vedtak:

1. Styret gir sin tilslutning til at fakultetet bidrar til etableringen av Senter for konkurransepolitikk ved UiB.
2. Styret ber om at blir fremlagt en statusrapport innen 1. oktober 2012 for å vurdere videre engasjement i senteret.

Asbjørn Strandbakken
Asbjørn Strandbakken
Dekan

Eivind Buanes
Eivind Buanes
Fakultetsdirektør

ASS
02.09.11

Vedlegg

Vedlegg 1

Universitetsstyret
Universitetet i Bergen

Arkivkode:
Sak nr.: 2011/6507

Styresak: 45
Møte: 31.05.2011

Etablering av Senter for konkurransepolitikk ved Universitetet i Bergen

Bakgrunn

Våren 2010 ble det tatt initiativ til å drøfte muligheten for å etablere et senter for konkurransepolitikk i Bergen. Forslaget var å etablere et senter basert på samarbeid mellom Universitetet i Bergen, Norges Handelshøyskole og Konkurransetilsynet, et senter som kunne gi mulighet for å styrke og videreutvikle den kompetansen som finnes i Bergen innenfor feltet konkurransepolitikk. Det er svært gode forutsetninger for å bygge opp et nasjonalt senter for konkurransepolitikk i Bergen.

For det første er det et sterkt fagmiljø innenfor økonomisk forskning på dette feltet i Bergen, med forskere ved Norges Handelshøyskole (i hovedsak ved Institutt for samfunnsøkonomi), Universitetet i Bergen (Institutt for økonomi) og Samfunns- og Næringslivsforskning AS (SNF). For det andre er det et sterkt juridisk fagmiljø ved Universitetet i Bergen. Ved Det juridiske fakultet er det flere som arbeider med forskning innenfor fagfeltet konkurranserett, i tillegg til EU/EØS-rett. Gitt det gode juridiske miljøet generelt, er det stort potensial for å styrke det konkurranserettslige fagmiljøet. For det tredje er Konkurransetilsynet lokalisert i Bergen. I en evaluering av flyttingen av Konkurransetilsynet til Bergen, ble det påpekt at Konkurransetilsynet har stor nytte av kontakt med de økonomiske og juridiske fagmiljøene i Bergen, ikke minst når det gjelder rekruttering. Ettersom konkurransepolitikk er tverrfaglig, er det ved en senterdannelse særlig viktig å sikre samspillet mellom de to fagfeltene.

Det ble avholdt et møte med ledelsen ved UiB, NHH og Konkurransetilsynet 11. august 2010 hvor alle institusjonene stilte seg positive til tiltaket. Det ble også besluttet at en arbeidsgruppe skulle utarbeide en utredning av et program/senter for konkurransepolitikk.

Arbeidsgruppen overleverte innstilling i oktober 2010 og presenterte denne for ledelsen ved UiB og NHH 19.11. 2010. Ledelsen for de to institusjonene uttrykte en positiv holdning til initiativet og ba arbeidsgruppen fortsette sitt arbeid med følgende 3 punkts mandat:

- Utarbeide et mer konkretisert opplegg av hvilke aktiviteter senteret skal romme og kostnader knyttet til dette.
- Gjøre rede for hvordan senterets aktiviteter spiller sammen med fagmiljøene, og spesielt hvordan senteret vil bidra til å styrke fagmiljøene.
- Utrede muligheten for ekstern finansiering, for derigjennom å klargjøre behovet for intern finansiering

Innstilling og utfyllende utredning fra arbeidsgruppen vedlegges. I forbindelse med et seminar ved Konkurransetilsynet 17.03.11 varslet Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet at de ville støtte oppstarten av et slikt senter med 500.000 kroner.

Om det nye senteret

Senterets hovedaktivitet vil være å drive forskning på konkurranseøkonomiske og -rettslige problemstillinger. Det er viktig at det stimuleres til forskning av høy kvalitet innen hver av

disse feltene. Senterets skal bidra til forskerutdanning og etablere ulike nettverksaktiviteter som seminarer og konferanser

Gjennom å opprette et senter for konkurransepolitikk vil en søke å bidra til å:

- Styrke den konkurransepolitiske kompetansen i Norge og dermed kunnskapsgrunnlaget for konkurransepolitikken
- Sikre at fagmiljøene (UiB/NHH/KT/UiO) har felles plattform for faglig diskusjon, interaksjon og rekruttering
- Samle den nasjonale kompetansen på dette fagfeltet som kan opptre uavhengig av private interesser og myndigheter.
- Skape rammevilkår for norsk næringsliv som sikrer vekst og sysselsetting.

For å lykkes med målsettingen er det svært viktig å få til et samspill mellom juss- og økonomifaget, noe som gjør at utvalget sterkt anbefaler at det opprettes et senter med en fysisk samlokalisering. UiB har sagt seg villig til å stille med lokaler og garantere for inndekning av husleie.

Det er også viktig at det er en viss minstestørrelse for et senter, for å skape et robust fagmiljø. I en startfase vil senteret bemannes med en faglig leder som er frikjøpt fra en av partene. I tillegg bør det legges til rette for 4-6 stipendiat- og postdoktorstillinger finansiert av partene. Senteret må også ha en administrativ støttefunksjon og midler til ordinær drift.

Det foreslås også at senteret skal ha et styre, et råd og en vitenskapelig rådgivende komité bestående av anerkjente fagpersoner innen konkurranseøkonomi og konkurranserett. Denne komiteen kan også komme med innspill og ideer til aktivitet på senteret, og kan møtes årlig.

Senterets kostnader vil i hovedsak gjelde personell, husleie og generelle driftskostnader. UiB vil dekke kostnader relatert til husleie for senteret. I tillegg øremerkes det nye stipendiat- og postdoktorstillinger fra institusjonene. I tillegg avsettes det en særskilt bevilgning til drift av senteret (frikjøp faglig leder, administrasjon, seminarer og reiser) som finansieres 50/50 av UiB og NHH. Prosjekter med eksternfiansiering må søkes gjennom moderinstitusjonene, men kan plasseres ved senteret etter nærmere avtale om faglig og økonomisk styring med den enkelte institusjon. I den grad samarbeidspartnerne ønsker å plassere eksternt finansierte forskingsprosjekter ved senteret, vil det forventes at prosjektene dekker husleie.

En god del personellkostnader ved senteret vil finansieres av basisinstitusjonene ved at fast ansatte vitenskapelige forskere legger hele eller deler av sin forskningstid til senteret på grunnlag av avtaler med fagmiljøene. Ved UiB og NHH er det stipendiater og postdoktorer som arbeider med konkurransepolitiske problemstillinger og som også kan legge (deler av) sin forskningstid til senteret. Det samme gjelder ansatte i permisjon fra Konkurransetilsynet som også kan tilbringe tid på senteret. Omfanget av denne ressursinnsatsen vil kunne variere mye fra år til år. For eksempel kan faste forskere på UiB og NHH legge 100 % av sin tid ved senteret i perioder der de har forskningstermin, mens utenom disse periodene vil denne ressursinnsatsen bli betydelig mindre. Senteret skal ikke ha egne ansatte. Alle stillinger ansettes i de aktuelle fagmiljøene, med helt eller delvis arbeidssted ved senteret.

Arbeidet med å skaffe langsiktig grunnfinansiering av driften vil være prioritert. Senteret må finansieres i sin helhet av basisinstitusjonene NHH og UiB, og eksterne ressurser. Det er understreket at senteret må være uavhengig av myndigheter, og at Konkurransetilsynet derfor ikke på noen måte bør involvere seg i driften eller finansieringen av senteret.

Konkurransetilsynet kan likevel bidra på mange måter. For det første kan tilsynet spille en viktig rolle i å få senteret etablert. Dette kan være ved å støtte initiativet overfor myndigheter og næringsliv, men også ved å skaffe offentlige og private bidragsytere til oppstart og drift av senteret. Eksterne ressurser som skaffes til veie på denne måten kanaliseres enten direkte til

senteret, eller som øremerkede ressurser via basisinstitusjonene, og ikke via tilsynets budsjetter. For det andre kan tilsynet bidra med å for eksempel sitte i senterets råd.

Det må arbeides videre med langsiktig basisfinansiering fra ulike finansieringskilder. Det bør også vurderes om det skal sendes en søknad fra basismiljøene om SAK-midler for å støtte driften av senteret.

Universitetsdirektørens kommentarer
I planleggingsfasen har det nye senterets faglige innretning vært tema for drøftingene mellom NHH, Konkurransetilsynet og UiB. Det er viktig å understreke betydningen av å kunne realisere et senter etablere Bergen som en hovedstad for konkurransepolitikk ikke bare i Norge, men i Norden.

Vedlagt følger en skisse til samarbeidsavtale mellom partene (vedlegg 1). Det foreslås at senteret opprettes av UiB og NHH i samarbeid og lokaliseres ved Universitetet i Bergen. Senteret opprettes for en 5-årsperiode. Spørsmål om forlengelse tas opp mellom samarbeidspartnerne senest i løpet av det 4. året. Det planlegges å opprette senteret fra og med 1. juli 2011. Senteret gis navnet Bergen Center for Competition Law and Economics.

Styrets sammensetning må vurderes nærmere. Det er to modeller som er aktuelle. Den ene er at styret får to medlemmer fra hver av UiB og NHH, pluss et femte medlem etter forslag fra Konkurransetilsynet. Den andre modellen er at bare UiB og NHH er representert i styret (med to medlemmer hver), og at Konkurransetilsynet blir med i et råd for senteret, sammen med representanter fra andre relevante institusjoner og organisasjoner. Dette rådet vil i så fall bli oppnevnt av styret, som også fastsetter rådets mandat, størrelse og sammensetning. Det trengs noe mer tid for å avgjøre hvilken av de to modellene som skal legges til grunn. Det foreslås derfor at rektor gis fullmakt til å avklare dette, sammen med rektor ved NHH og i samråd med de aktuelle fagmiljøene.

For 2011 bevilges det frikjøp av faglig leder, drift og 4 stipendiat- og postdoktorstillinger (2 stillinger finansiert av UiB). I tillegg kommer 500 000 kroner i oppstartsmidler fra FAD. Innspill til budsjettrammer for 2012 blir håndtert som en del av den ordinære budsjettprosessen.

På dette grunnlaget anbefales styret å gjøre følgende:

vedtak:

1. Universitetsstyret vedtar å opprette Bergen Center for Competition Law and Economics for en 5-årsperiode fra og med 01.07.2011 sammen med NHH
2. Senteret gis en organisering og finansiering med utgangspunkt i de rammene som er skissert i denne saken.
3. Rektor gis fullmakt til, sammen med rektor ved NHH og i samråd med de aktuelle fagmiljøene, å fastsette styrets mandat og sammensetning.
4. Rektor gis fullmakt til å inngå avtalen om senteret med NHH og, sammen med rektor ved NHH, å oppnevne styremedlemmene.
5. Senteret skal evalueres i løpet av det fjerde driftsåret

16.05.11-TT

Kari Toverud Elvebakken

Vedlegg
Innstilling fra arbeidsgruppe
Skisse til samarbeidsavtale

Senter for konkurransepolitikk:
Kostnader, finansiering og samspill med fagmiljøene

Utredning II fra arbeidsgruppe bestående av

Viserektor Mette Bjørndal, NHH

Juridisk direktør Håkon Cosma, Konkurransetilsynet

Professor Tommy S. Gabrielsen, Institutt for Økonomi, UiB

Dekan Asbjørn Strandbakken, Juridisk Fakultetet, UiB

Utredningsleder Kjell Sunnevåg, Konkurransetilsynet

Professor Lars Sørgard, Institutt for Samfunnsøkonomi, NHH

Bergen, januar 2011

VEDL. SAK NR.: 45-1
STYREMØTE 31/5-2011

Program/Senter for konkurransepolitikk

Utredning fra arbeidsgruppe bestående av

Viserektor Mette Bjørndal, NHH

Juridisk direktør Håkon Cosma, Konkurransetilsynet

Professor Tommy S. Gabrielsen, Institutt for Økonomi, UiB

Dekan Asbjørn Strandbakken, Juridisk Fakultetet, UiB

Utredningsleder Kjell Sunnevåg, Konkurransetilsynet

Professor Lars Sørgard, Institutt for Samfunnsøkonomi, NHH

Bergen, 20. oktober 2010

Sammendrag

Det foreligger svært gode forutsetninger for å bygge opp et nasjonalt senter for konkurransepolitikk i Bergen. Senteret kan bygge videre på kompetanse som allerede finnes ved de tre institusjonene Universitetet i Bergen, Norges Handelshøyskole og Konkurransetilsynet. Vår ambisjon er å etablere Bergen som en "hovedstad" for konkurransepolitikk ikke bare i Norge, men i Norden. Ettersom konkurransepolitikk er tverrfaglig er det viktig å sikre samspillet mellom de to fagfeltene juss og økonomi. Dette kan best gjøres ved å opprette et fysisk senter der jurister og økonomer arbeider sammen. For å sikre kritisk masse er det nødvendig at senteret blir av en viss størrelse. Det kan dels finansieres ved at personer ansatt i basismiljøene gis anledning til å være ved senteret, og dels ved at ekstern finansiering gir grunnlag for ytterligere aktivitet. Senteret bør spille en aktiv rolle både når det gjelder forskning, undervisning samt ved å arrangere seminarer og konferanser innen fagfeltet konkurransepolitikk. Det kan også være naturlig at andre og nærliggende fagfelt, som for eksempel innovasjon, regulering og institusjonelle studier utgjør en del av senterets fokusområder.

1. Bakgrunn for utredningen

Våren 2010 ble det tatt initiativ til å drøfte muligheten for et senter for Konkurransepolitikk i Bergen. Ideen var å etablere et senter basert på samarbeid mellom Norges Handelshøyskole, Konkurransetilsynet og Universitet i Bergen, tre institusjoner som samlet kunne gi mulighet for et senter som bygget videre på den kompetansen som finnes i Bergen innenfor feltet konkurransepolitikk. Gruppen som drøftet muligheten for et senter tok initiativ til et felles møte mellom ledelsen ved Norges Handelshøyskole og ledelsen ved Universitetet i Bergen den 11. august 2010. Ledelsene ved begge de to institusjonene stilte seg positive til tiltaket, og det ble besluttet at en arbeidsgruppe skulle utarbeide en utredning av et program/senter for konkurransepolitikk. I tråd med dette følger den vedlagte utredningen.

2. Hvorfor et slikt initiativ?

Målet for konkurransepolitikken er å legge til rette for effektiv bruk av samfunnets ressurser. Dette sikrer at vi får mest mulig ut av de samlede ressursene som samfunnet disponerer. Virkemidlet er å legge til rette for sunn konkurranse i næringslivet. Dette sikrer at forbrukerne vil møte et variert utvalg av gode produkter til lave priser.

Konkurransepolitikk er et fagområde i skjæringspunktet mellom juss og økonomi, og det foreligger åpenbart en rekke spennende faglige utfordringer. Fagfeltet omhandler både mer prinsipielle spørsmål angående utformingen av konkurranseregler og selve håndhevelsen av konkurranseloven(e) på ulike saker. 'Law and economics' er et omfattende fagfelt internasjonalt og særlig velutviklet i USA. Det finnes et betydelig omfang av forskning på området kalt 'antitrust' eller 'competition law/economics'

Dette illustrerer at konkurransepolitikk er et fagfelt med spennende akademiske utfordringer. I tillegg har det stor praktisk betydning, da det er en direkte kobling mot både utformingen av konkurransepolitiske prinsipper og den praktiske håndhevelsen av konkurransepolitiske regler som skjer gjennom vedtak og avgjørelser i enkeltsaker.

Det foreligger helt spesielle forutsetninger for å kunne bygge opp et senter for konkurransepolitikk i Bergen For det første er det et sterkt fagmiljø innenfor økonomisk forskning på dette feltet i Bergen, bestående av forskere både ved Norges Handelshøyskole (i hovedsak ved Institutt for Samfunnsøkonomi), Universitetet i Bergen (Institutt for Økonomi) og Samfunns- og Næringslivsforskning (SNF). Disse har siden midten av 90-tallet bygget opp det klart største fagmiljøet innenfor dette feltet – kalt *industrial organization* – i Norge. Nylig er dette fagmiljøet tildelt et fireårig forskningsprosjekt fra Norges Forskningsråd ('Improving competition policy'), og har også fått et toårig forskningsprosjekt for Fornyings-, Administrasjons- og Kirkedepartementet innenfor samme tema. For det andre er det et sterkt juridisk fagmiljø ved Universitetet i Bergen. Ved det juridiske fakultet er det flere som forsker aktivt innen fagfeltet konkurranserett, i tillegg til flere innen EU/EØS-rett. Gitt det gode juridiske miljøet generelt, foreligger et stort potensiale for å styrke det konkurranserettslige fagmiljøet. For det tredje er Konkurransetilsynet nå lokalisert til Bergen. I en evaluering av flyttingen av Konkurransetilsynet til Bergen ble det påpekt at Konkurransetilsynet har stor nytte av kontakt med både de økonomiske og juridiske fagmiljøene i Bergen, ikke minst når det gjelder rekruttering. Daværende Fornyings- og administrasjonsdepartementet fikk i 2009 gjennomført en evaluering av utflyttingen av ni ulike statlige institusjoner, herunder av flyttingen av Konkurransetilsynet til Bergen (http://www.regjeringen.no/upload/FAD/Vedlegg/Tilsynsevaluering_Konkurransetilsynet.pdf). I evalueringsrapporten understrekes de positive virkningene for fagmiljøene, sammenlignet med andre flyttinger som skjedde på samme tid. Det heter blant annet: *'Vi kan ikke se at noen andre tilflyttingsregioner har hatt tilsvarende effekt for kompetansemiljøene.'*

Det er allerede flere eksempler på nære koblinger mellom de ulike institusjonene i Bergen, for eksempel ved at fagpersoner både ved UiB, NHH og SNF har hatt gått inn i ledende stillinger i Konkurransetilsynet. Professorene Lars Sørgard ved NHH og Tommy Staahl Gabrielsen ved UiB var sjeføkonomer i Konkurransetilsynet henholdsvis perioden 2004-07 og perioden 2007-10. Det er også eksempler på at personer har gått fra Konkurransetilsynet til en av de andre institusjonene. Slike koblinger var det færre eksempler på da Konkurransetilsynet var lokalisert i Oslo.

Forskningsmiljøene i Bergen har et stort internasjonalt nettverk. For økonomenes del har vi gode kontakter inn mot konkurranseøkonomer på toneangivende institusjoner som ACLE (Amsterdam centre for Law and Economics) (professor Maarten Pieter Schinkel), Centre for Competition Policy (CCP) ved University of East Anglia i Norwich (professorene Catherine Waddams, Morten Hviid og Bruce Lyons), sentrale forskere ved University of California, Berkeley (professorene Michael Katz, Carl Shapiro og Richard Gilbert), University of Rochester, USA (professor Greg Shaffer som også har professor II stilling på institutt for samfunnsøkonomi, NHH), Max Planck instituttet i Munchen (professor Kai Konrad som er direktør for the Max Planck Institute for Intellectual Property, Competition and Tax Law, og som i mange år har hatt professor II stilling på institutt for økonomi, UiB) og Handelshøyskolen i København (Peter Møllgard, professor i 'law and economics'). I tillegg har vi gode relasjoner inn mot den største og viktigste faglige organisasjonen for konkurransepolitikk i Europa, ACE (Association for Competition Economists) hvor Sørgard og Gabrielsen sitter i styringskomiteen, og Sørgard og NHH overtar sekreteriatet for organisasjonen fra 2010. Bergen (NHH/UiB/KT) skal dessuten arrangere ACE-konferansen i 2011.

Juristene på UiB har også relasjoner inn mot Max Planck Institute of Intellectual Property Law, Competition and Tax Law, München (professor Annette Kur), universitetet i California, Berkeley (professor Daniel L. Rubinfeld), universitetet i Amsterdam (Professor Bernt Hugenholtz som er professor II ved Det juridiske fakultet, UiB). Professor Erich Schanze, Institute for Comparative Law, University of Marburg, Tyskland har også professor II stilling ved det juridiske fakultet, UiB. Ellers har man gode kontakter med Stockholms Universitet, Sverige (professor Ulf Bernitz) og King's College, London, UK (professor Sir Francis Jacobs). Det kan også nevnes at fakultetet for første gang skal arrangere møtet i Nordisk konkurranserettslig nettverk i 2011, som samler konkurranserettsjurister fra de akademiske miljøene i Norden.

3. Hva er målsettingen med et senter?

Målet for konkurransepolitikken er å legge til rette for effektiv bruk av samfunnets ressurser gjennom å stimulere til konkurranse. Konkurranse skjerper bedrifter til å drive kostnadseffektivt, og til å være innovative. Lave kostnader fører til lave priser, og lave priser til økt konkurransekraft. Gode produkter fører til høy etterspørsel. Konkurranse gir derfor næringslivet insentiver til prosess- og produktinnovasjon.

Motstykket til konkurranse er utøvelse av markedsmakt. Markedsmakt fører til høyere priser, redusert etterspørsel, redusert produksjon og dermed redusert sysselsetting. Markedsmakt fører også til sløsing. Bedrifter med markedsmakt bruker for mye ressurser i forhold til produksjonen. Andre virksomheter/sektorer vil ha problemer med å tiltrekke seg ressurser, for eksempel på grunn av høyt lønnsnivå i monopoliserte sektorer. Markedsmakt kan også begrense insentivene til å være innovativ. Bedrifter som utnytter markedsmakt på denne måten vil tape konkurransekraft på lang sikt.

Norsk økonomi er åpen, og vi er sterkt avhengige av utlandet for å opprettholde velferden. Vi importerer mye, og trenger derfor en levedyktig eksportindustri over tid, spesielt ettersom oljealderen går mot slutten. Eksportindustrien må derfor være konkurransedyktig. I den sammenheng spiller en streng og tydelig nasjonal konkurransepolitikk en nøkkelrolle ettersom sterk nasjonal konkurranse vil gi kostnadseffektive og innovative bedrifter. Disse vil ha mye bedre muligheter til å lykkes i et internasjonalt marked enn bedrifter som har levd en beskyttet tilværelse nasjonalt.

Det finnes mange eksempler på næringer som har lykkes nasjonalt på grunn av sterk konkurranse og lite offentlige inngrep, og der dette danner grunnlaget for internasjonal suksess i en senere fase. Leverandørindustrien til oljesektoren er et eksempel. Hard konkurranse om oppdrag i Nordsjøen blir en plattform for å lykkes på internasjonale markeder. Fiskeindustrien er et annet eksempel.

Veksten i norsk økonomi i framtiden skal for en stor del komme fra innovative små og mellomstore bedrifter (SMB). Disse skal produsere for det innenlandske markedet, men også for eksport. De vil også stå for mye av sysselsettingsveksten i norsk økonomi. Det er derfor viktig at forholdene legges til rette for at disse skal lykkes både nasjonalt og internasjonalt. En sterk konkurransepolitikk er en viktig forutsetning for at dette skal skje.

En effektiv og sterk konkurransepolitikk er derfor viktig for å opprettholde et kostnadseffektivt og innovativt norsk næringsliv. Gjennom å opprette et senter for konkurransepolitikk vil vi bidra til å:

- Styrke den konkurransepolitiske kompetansen i Norge og dermed kunnskapsgrunnlaget for konkurransepolitikken
- Sikre at fagmiljøene (UiB/NHH/KT/UiO) har en plattform for faglig diskusjon, interaksjon og rekruttering
- Samle den nasjonale kompetansen på dette fagfeltet som kan opptre uavhengig av private interesser og myndigheter.
- Skape rammevilkår for norsk næringsliv som sikrer vekst og sysselsetting.

Hvis vi lykkes med dette vil vi skape et nasjonalt senter for konkurransepolitikk i Norge, som også vil bli unikt i nordisk sammenheng.

4. Hva skal samarbeidet omfatte?

Senterets hovedaktiviteter vil være konsentrert rundt konkurransepolitisk forskning, undervisning og ulike nettverksaktiviteter som seminarer og konferanser. Omfanget og innretningen på samarbeidet mellom de tre institusjonene og andre miljøer vil til en viss grad avhenge av hvorvidt konkurransepolitikk defineres snevert eller vidt. Uansett hvilken definisjon som legges til grunn vil konkurransepolitikken alltid være tverrfaglig der det økonomiske og juridiske aspektet forenes.

En helt snever definisjon av konkurransepolitikk vil kun omfatte de klassiske konkurransepolitiske temaene: fusjonskontroll, inngrep mot misbruk av dominerende markedsstilling og ulovlige avtaler. Konkurransepolitikken kan imidlertid også utvides til å omfatte andre fagområder, eksempelvis reguleringspolitikk, forbrukerpolitikk, innovasjonspolitikk og studiet av konkurransepolitiske institusjoner.

Reguleringsaspektet kan omfatte regulering av priser og kontraktsvilkår innenfor sektorer som for eksempel post, tele og elektrisitet og vil kunne involvere samarbeid med reguleringsmyndighetene innenfor disse sektorene (Post- og teletilsynet og NVE). Forbrukerpolitikkens hovedmålsetting er å styrke forbrukernes stilling for derved også å styrke konkurransen i markedene samt å gi forbrukerne mer effektiv beskyttelse. Dette er en målsetting som i alle fall delvis er forenlig med konkurransepolitikkens mål. Konkurranse vil øke forbrukernes velferd gjennom lave priser, markedsgjennomsiktighet, mangfold, kvalitet og sikkerhet.

Innovasjonspolitikken tar sikte på å legge til rette for at det skjer utvikling av nye produkter og produksjonsprosesser i økonomien. En klassisk problemstilling er hvorvidt konkurransepolitikken står i motstrid til innovasjonspolitikken eller hvorvidt disse politikkområdene er komplementære. Er det slik at økt konkurranse vil gi bedrifter insentiver til å innovere eller vil innovasjonspolitikken best ivaretas gjennom patenter og lover som sikrer immaterielle rettigheter?

En annen utvidelse er studiet av hvordan konkurransepolitiske institusjoner fungerer og hvordan disse har utviklet seg over tid. Hvilken rolle spiller for eksempel internasjonale nettverk for konkurransemyndigheter på politikkutforming og hvilken rolle spiller for eksempel DG Competition (konkurransemyndigheten i EU) når det gjelder utviklingen av en overnasjonal konkurransemyndighet.

Forskningssamarbeid

Senterets hovedaktivitet vil være å drive forskning på konkurranseøkonomiske og -rettslige problemstillinger. Det er viktig at det stimuleres til forskning av høy kvalitet innen hver av disse feltene. Hva angår konkurranseøkonomisk forskning, foreligger et svært godt utgangspunkt i de to forskningsprosjektene som nylig er startet opp. Innen konkurranserett foreligger også et godt utgangspunkt i det gode juridiske fagmiljøet i Bergen, og den satsning og prioritering av konkurranserettsfaget som nå gjøres på juridisk fakultet ved UiB. Gjennom forskning av høy kvalitet innen hvert av disse områdene vil senteret gi rike muligheter til tverrfaglig forskning, der jurister og økonomer samarbeider om blant annet å skrive vitenskapelige artikler. Det er nettopp den type samarbeid som har vist seg fruktbart i USA, der feltet 'law and economics' har vært svært vellykket.

Undervisingssamarbeid

Konkurransepolitikk er – som det har vært pekt på over – et "ekte" tverrfaglig fagområde. Konkurranserettsjurister må forstå grunnleggende konkurranseøkonomi og konkurranseøkonomer må forstå det juridiske rammeverket. Institutt for økonomi ved UiB tilbyr i dag kurs i konkurransepolitikk både på bachelor- og masternivå, og NHH har også tilsvarende tilbud samt en rekke andre kurs innen konkurranseanalyse, inkludert kurs i næringsøkonomi på doktorgradsnivå. Juridisk fakultet ved UiB tilbyr kurs i konkurranserett, og har også hatt et årlig intensivt kurs i "law and economics" med en anerkjent amerikansk forsker (Daniel Rubinfeld). Samarbeidet mellom jurister og økonomer kan og bør utvikles videre, med blant annet undervisingssamarbeid på tvers av både institusjoner og fakultet. Dette har til en viss grad vært utprøvd på UiB tidligere, men dette samarbeidet bør – etter vårt syn – styrkes og utvides. På NHH foregår det i dag et samarbeid mellom institutt for privatrett, UiO (ved professor Erling Hjelmeng) og henholdsvis Institutt for samfunnsøkonomi og Institutt for regnskap, revisjon og rettsvitenskap. I framtiden bør dette samarbeidet inkludere også det juridiske fakultet ved UiB.

Konferanser og seminarer

Konkurransetilsynet har i noen år arrangert to seminarserier; konkurranseøkonomisk forum og konkurranserettsforum. Disse har vært drevet med et par-tre seminerer i semesteret i tilsynets lokaler. Dette startet først ut som et samarbeid mellom UiB, NHH og KT, men ansvaret for å drive seminarserien ble gradvis overtatt av KT alene. Oppslutningen fra akademia om disse seminarene har vært sviktende de siste årene.

Institutt for økonomi, UiB og Institutt for samfunnsøkonomi på NHH driver hver sin seminarserie på ukentlig basis i semesteret. Dette er generelle økonomseminarer som tidvis har innslag av konkurransepolitiske problemstillinger. Juristene ved UiB organiserer interne faglunchер og seminarer 4-5 ganger i året. På NHH er det dessuten en seminarserie i næringsøkonomi (industrial

organization), der de forskerne som er aktive innen fagfeltet konkurranseøkonomi møtes om lag fire ganger hvert semester.

Senteret vil organisere en egen seminarserie i konkurransepolitikk myntet på både jurister, økonomer og andre interesserte. Foredragsholderne kan være fagpersoner tilknyttet senteret, eller eksterne foredragsholdere fra inn- og utland. Senteret vil ha sin egen publikasjonsserie med arbeidsnotat og også utgi en elektronisk "policy briefs" der aktuelle konkurransepolitiske tema og saker presenteres og kommenteres.

Senteret vil også arrangere årlige konferanser og workshops i konkurransepolitiske emner. Et eksempel på en slik konferanse er den internasjonale konferansen som UiB/KT/NHH arrangerte i felleskap i november 2009 om effektivitetsforsvaret i konkurransepolitikken. Et annet eksempel er ACE-konferansen som skal arrangeres i Bergen i november 2011. ACE (Association for Competition Economists) er den viktigste organisasjonen for praktisk konkurransepolitikk i Europa og arrangerer en årlig internasjonal konferanse. Lars Sørgard (NHH) og Tommy Staahl Gabrielsen (UiB) er i styringskomiteen til ACE og har arbeidet for å få den årlige konferansen til Bergen i 2011. Senteret vil også arrangere workshops der mer spesialiserte emner kan diskuteres.

5. Sammenliknbare sentre i verden.

Det finnes en rekke sentra som jobber med relaterte emner rundt omkring i verden. Vi har samlet inn sentral informasjon om fire ulike sentre som hver for seg kan bidra med verdifull bakgrunnsinformasjon.

Tabellen under sammenligner disse institusjonene langs noen sentrale dimensjoner som institusjonell tilknytning, bakgrunnen for etablering, det tematiske fokus og uttrykte målsettinger, hvordan senteret er finansiert, og hvilke aktiviteter som bedrives. Informasjonen i tabellen er basert på offentlig tilgjengelig informasjon, først og fremst institusjonenes nettsider. Blå skrift angir hyperlenker til institusjonenes hjemmesider, evt. mer utdypende informasjon om for eksempel spesifikk aktivitet. For noen av dimensjonene har ikke informasjon vært tilgjenglig fra nettsidene.

Alle institusjonene tar sikte på å bygge en bro mellom akademisk tverrdisiplinær forskning og politikkutforming. To av institusjonene har et spesifikt konkurransepolitisk fokus med et interdisiplinært utgangspunkt (Centre for Competition Policy i Norwich og Competition Policy Center i Berkeley), ett arbeider mer generelt med problemstillinger i skjæringsfeltet mellom juss og økonomi (Amsterdam Center for Law & Economics), mens et fjerde fokuserer på offentlig tjenesteyting og grensen mellom offentlig privat i denne sammenheng (Centre for Market and Public Organisation i Bristol).

Det fremgår av tabellen at særlig tre av institusjonene har et høyt aktivitetsnivå med utgivelse av arbeidsnotat, forskningsbulletiner, jevnlige seminarserier, konferanser, og i ett tilfelle også en egen journal (CMPOs Research in Public Policy). Ut fra pressemeldinger og nyhetsoppslag som gjengis på hjemmesidene til disse, kan det også virke som om de får bra nyhetsdekning for sin forskning. Dette er også institusjoner som synes å ha en langsiktig stabil finansiering og en fast kjernestab, inkludert administrative ressurser. Competition Policy Center i Berkeley har en mer virtuell struktur, og det kan

virke som de ikke har vært særlig aktive de siste årene. Hjemmesidene har heller ikke vært oppdatert på noen år.

	ESRC Centre for Competition Policy (CCP)	Centre for Market and Public Organisation (CMPO)	Amsterdam Center for Law & Economics (ACLE)	Competition Policy Center, UC Berkeley
Sted / tilknytning	Norwich/ University of East Anglia	Bristol/University of Bristol CMPO is part of the Bristol Institute of Public Affairs (BIPA), launched in 2007,	Amsterdam/University of Amsterdam	UC Berkeley: The Competition Policy Center is a research center within the Institute of Business and Economic Research (IBER).
Etablert/ bakrunn	2004 Building on the pre-existing Centre for Competition and Regulation, with a grant from the ESRC	1998 The Centre was established in 1998 with two large grants from The Leverhulme Trust. In 2004 CMPO were awarded ESRC Research Centre status (ESRC=The Economic and Social Research Council).	2005 (?) The Amsterdam Center for Law & Economics (ACLE) is a joint initiative of the economics and law faculties of the Universiteit van Amsterdam, i.e. an interdisciplinary institute founded by the Board of the University of Amsterdam in close cooperation with the School of Economics (FEB) and the Law School (FdR).	2005(?) Inspiration for the CPC comes from the Berkeley faculty's extraordinary role in competition policy over the past decade.
Tematisk fokus	The ESRC Centre for Competition Policy's research programme explores competition policy from the perspective of economics, law, business and political science. Over the next five years the Centre for Competition Policy will be exploring five broad themes: the role of consumers in making markets work well; the institutions which support competition policy and how they develop; market power and how it should best be regulated; the appropriate approach to mergers, and how this varies across different regimes. The last strand, agreements and tacit collusion, is the focus for the centre's fifth annual summer conference, which takes place in June.	Our objective is to study the intersection between the public and private sectors of the economy, and in particular to understand the right way to organise and deliver public services.	The Center's main research programs are: • Foundations of Law & Economics • Competition & Regulation • Corporate Governance & Law	The Center promotes academic research in the areas of competition policy, economics, and antitrust; and disseminates the results of that research in the CPC working paper series.
Målsetting	CCP is emerging as the centre of independent expertise in all aspects of competition and economic regulation policy, providing academic output and a forum for debate and policy-relevant findings for governments, authorities, private practitioners and the general public. CCP engages in interdisciplinary research that is academically rigorous and policy relevant. Its practices and its allocation of resources facilitate the interactions that enable this research and help develop the next generation of researchers of competition policy.	The Centre aims to develop research, contribute to the public debate and inform policy-making. The Centre for Market and Public Organisation (CMPO) is a leading research centre, combining expertise in economics, geography and law.	It is the objective of the Amsterdam Center for Law & Economics (ACLE) to promote high quality research into these and other issues at the interface of law and economics: ...economic analysis applied to competition policy, the redesign of bankruptcy laws, the discussions on EU harmonization of corporate law, and deregulation and privatization issues in sectors traditionally governed by states, such as energy and public transportation. In all these cases, economic and legal arguments interplay.	The aim of the Competition Policy Center is to bridge the gap between academic analysis and policy formation.
Organisering og bemanning	The centre employs 11 full time researchers and support staff, and includes 14 UEA faculty members and 15 research students from the Schools of Economics, Law, Business, and Political, Social and International Studies. Professor Catherine Waddams is the full-time Director of the Centre	CMPO is part of the Bristol Institute of Public Affairs (BIPA). Launched in 2007, BIPA aims to establish the University of Bristol as a premier UK location for research in public affairs and public policy. It hosts a range of high profile research centres and themes that draw together and foster interdisciplinary activities within and beyond the Faculty of Social Sciences and Law.	The ACLE presently associates around twenty scholars in law and economics, ranging from full professors to PhD students.	Chair: Richard Gilbert, a Professor of Economics at the University of California, Berkeley. 20 UC Berkeley faculty working on affiliated competition policy
Finansiering	CCP funding has recently been renewed as a 10 year Centre of research excellence, funded by the Economic and Social Research Council (ESRC). 2009: The Centre for Competition Policy at the University of East Anglia has been awarded £4.3m of funding by the ESRC, until 2014. The university has contributed more than £1m to supplement the ESRC's award.	The Centre was established with two large grants from The Leverhulme Trust. In 2004 CMPO were awarded ESRC Research Centre status. CMPO now combines core funding from both the ESRC and the Trust.	The Netherlands Organisation for Scientific Research (NOW) awards grants to ACLE • VIDI research grant • VENI research grant • Visitor travel grants	
Publiksjon	The Centre produces a regular series of working papers, policy briefings and publications, and a bi-annual newsletter with short articles reflecting our recent research. An e-bulletin keeps academics and practitioners in touch with publications and events.	Working papers Research in Public policy Evidence reviews Other documents	• Published papers • SSRN working papers • Policy papers • Dissertations	• CPC working paper series
Aktiviteter	There is a lively programme of conferences, workshops and practitioner seminars throughout the year. Agreements and tacit collusion, were the focus for the centre's fifth annual summer conference, which took place in June, 2009.	The CMPO holds a variety of events like: • seminar series, • conferences, • workshops • lectures ...throughout the year which	• Monday seminars • The ACLE Competition & Regulation meetings are a series of annual workshops that focus on topics in competition law enforcement and regulation.	• Sponsors conferences, e.g. Conference on the Economics of Competition and Innovation (2007) • 2010 CPC Dissertation Prize goes to Rob

	Centre for Competition Policy will host ACE annual conference 2010	encompassing a range of issues and attracting an array of people from various different professions. The aim of these events is to stimulate ideas, inform people of the latest research and provoke debate. The weekly Seminar Series allows both CMPO staff and external visitors to the centre to present their most recent research findings. Information on both the forthcoming and previous events as well as the seminar series can be found here: Seminar Series		Seamans for his paper "Fighting City Hall: Entry Deterrence and New Technology Upgrades in Local Cable TV Markets." • The Federal Trade Commission held its final two days of hearings in a series exploring the evolving market for intellectual property on May 4-5, 2009, in cooperation with the CPC and the Berkeley Center for Law and Technology
Andre inst. koblinger av spesiell interesse	Competition Law and Economics European Network (CLEEN), CCP is part of the United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) Research Partnership Platform, linking it with twenty-four other research institutes around the world. The purpose of the platform is to establish an inter-disciplinary research network on competition and consumer protection policies, with a particular emphasis on development			

Av de sentra som er presentert er det kanskje CCP i Norwich som har en faglig innretning som er nærmest den faglige innretning vi foreslår. Senteret fokuserer på konkurransepolitikk i vid forstand ved at det også har en betydelig aktivitet innenfor for eksempel reguleringspolitikk. Viktigst dog er at senteret satser på tverrfaglig forskning og undervisning mellom jus og økonomi, de to viktige bærebjelkene i konkurransepolitikken.

6. Hvordan finansiere senteret?

Det har i mange år vært et aktivt forskningsmiljø innenfor næringsøkonomi/konkurransepolitikk i Bergen. Dette miljøet har eksistert siden begynnelsen av 90-tallet, der forskere fra Institutt for samfunnsøkonomi på NHH og Institutt for økonomi ved UiB har samarbeidet på prosjekter, hovedsaklig fra NFR, og med SNF som plattform. Dette samarbeidet har i all hovedsak omfattet økonomer som har vært faste forskere ved de to institusjonene. Gjennom disse felles prosjektene har man rekruttert et betydelig antall stipendiater og gitt stipend til masterstudenter som ville skrive oppgave om konkurransepolitikk.

I 2003 fikk det juridiske fakultet tildelt en SIP i konkurranserett i samarbeid med institutt for økonomi ved UiB. Dette programmet finansierte en postdoc og stipendiater på juridisk fakultet og på institutt for økonomi, og utløste undervisingssamarbeid på tvers av fakultetene. Programmet ble avsluttet med en internasjonal konferanse om konkurransepolitikk i Bergen i 2009 der internasjonale eksperter på konkurransepolitikk fra Norge og Europa (blant annet EU-kommisjonen og OECD) holdt innlegg.

De senere år har prosjekttilgangen for å finansiere konkurransepolitisk forskning vært svakere enn på 90-tallet og første halvdel av 2000-tallet. Det er imidlertid tegn til bedring ettersom Bergensmiljøet i 2010 har fått tildelt et flerårig prosjekt fra NFR (Norges Forskningsråd) og et fra FAD (Fornyings-Administrasjons- og Kirkedepartementet) med konkurransepolitikk som tema.

Det finnes i dag forskere og stipendiater både ved UiB, NHH og SNF som arbeider med konkurranserelaterte problemstillinger. På UiB har institutt for økonomi en gruppe for næringsøkonomi og økonomisk organisering (http://www.uib.no/fg/narok) som teller 5 faste forskere, 4 stipendiater og 2 professor II, men mange av disse arbeider i dag mer mot andre fagfelt som arbeidsmarkedsøkonomi og globalisering. Institutt for medievitenskap har en gruppe forskere som arbeider med medieøkonomiske problemstillinger, og institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap har noen forskere som forsker på konkurransepolitiske institusjoner. Det juridiske fakultet arbeider med å bygge opp en gruppe for konkurranserett, og har for tiden en professor og tre stipendiater som forsker aktivt innen konkurranserett, i tillegg til en førsteamanuensis og en stipendiat innen EU/EØS-rett. Dette miljøet bør styrkes.

På NHH finnes det en gruppe for næringsøkonomi på institutt for samfunnsøkonomi, og det finnes forskere på Institutt for foretaksøkonomi og Institutt for regnskap, revisjon og rettsvitenskap som arbeider med konkurranseøkonomiske problemstillinger. NHH har også engasjert en av landets ledende konkurranserettseksperter – professor Erling Hjelmeng fra UiB – i en professor II stilling. I tillegg til dette har SNF en gruppe økonomer som arbeider med konkurranserelaterte problemstillinger. Det er etablert en uformell forskergruppe på NHH/SNF der samtlige av disse forskerne inviteres til å delta på seminarer, og denne forskergruppen utgjør for tiden i overkant av 10 personer.

I Konkurransetilsynet arbeider det ca 40 økonomer og ca 40 jurister. De fleste av disse har spesialisering i konkurranseøkonomi og konkurranserett. For økonomenes del har ca 4-5 personer i Konkurransetilsynet doktorgrad i samfunnsøkonomi. Det er ventet at andelen doktorgrader i tilsynet vil øke i årene framover. Akademisering av konkurransepolitikken er en trend vi ikke bare ser i Norge, men også internasjonalt. Tilsynet har også avgitt saksbehandlere til doktorgradsprogrammene til institusjonene i Bergen. Dette gjelder først og fremst økonomer, men ventelig vil dette også gjelde for jurister i årene framover. I likhet med det juridiske fakultet har også tilsynet problemer med å holde på konkurranserettslig spisskompetanse. Dette skyldes det relativt gode arbeidsmarkedet for konkurranserettsjurister i advokatfirmaene i Oslo. Et senter for konkurransepolitikk vil ventelig kunne styrke tiltrekningskraften til Bergen for denne type kompetanse i vesentlig grad.

Som gjennomgangen ovenfor viser finnes det et ikke ubetydelig konkurransepolitisk miljø i Bergen. Miljøet er imidlertid fragmentert, og vi ser et klart behov for å styrke og integrere dette miljøet både mellom institusjonene, men også mellom de to grunnleggende fagfeltene i konkurransepolitikken, jus og økonomi. Miljøet er avhengig av en satsning i form av forskningsmidler og rekrutteringsstillinger for å vedlikeholde og bygge opp og integrere det eksisterende miljøet. Uten dette er det fare for at nøkkelpersonell drives over i andre fagfelt, og at ferdige dr. grads kandidater og postdoc'er forsvinner ut av miljøet og regionen.

Vår ambisjon er å etablere Bergen som en hovedstad for konkurransepolitikk ikke bare i Norge, men i Norden. Et felles senter for konkurransepolitikk vil kunne danne en felles plattform for utvikling av kompetanse og rekruttering som alle tre institusjonene i Bergen vil kunne dra nytte av. Et senter av en viss størrelse vil kunne gi institusjonene den fleksibilitet som man er avhengig av for å kunne beholde og utvikle personell til akademiske stillinger og nøkkelstillinger i tilsynet. Et integrert fagmiljø

av en viss størrelse vil gi institusjonene et ben til å stå på og øke den samlede tiltrekningskraften for denne type kompetanse i Bergensregionen.

Når det gjelder finansieringsbehovet for senteret så vil dette avhenge av både organisering og størrelse på de aktivitetene som skal foregå. Uansett vil etableringen av et senter nødvendiggjøre både intern og ekstern finansiering til stillinger og drift.

Intern finansiering fra institusjonene kan delvis komme som stillinger i form av dedikerte stipendiater og postdoc'er, delvis gjennom administrativ støtte, men også i form av tilskudd til drift og friske lønnsmidler. Det er også aktuelt at forskere i faste stillinger ved de respektive institusjonene tilbringer hele eller deler av sin forskningstid på et senter.

Når det gjelder ekstern finansiering er det viktig å tenke bredt. Miljøet har i dag en grunnstamme av NFR-prosjekter som det vil være viktig å bygge ut når anledningen byr seg ved utlysingen av relevante forskningsprogrammer i forskningsrådet. Andre statlige kilder er Fornyings-, Administrasjons- og Kirkedepartementet (FAD) og Næringsdepartementet (ND). FAD har det overordnede ansvaret for konkurransepolitikken og disponerer et fond som kan benyttes til forskningsformål. Det bør undersøkes om senteret kan tildeles ressurser fra dette fondet eller på annen måte fra FAD. Et fast langsiktig beløp ville være en svært god støtte til å etablere en minimumsaktivitet og en infrastruktur for senteret.

Næringsdepartementet er opptatt av innovasjon og det kan søkes om midler fra departementet for å ivareta dette aspektet ved konkurransepolitikken. Andre potensielle kilder kan være:

- Sparebanken Vest deler ut allmennyttige midler gjennom Visjon Vest til forskning og kompetanse
- Private sponsorer fra det lokale og/eller nasjonale næringsliv
- Fond (Meltzerfondet, Norges Bank, etc.)
- Juss-faget har nylig vært evaluert av NFR, og slike evalueringer følges ofte opp med tildeling av ressurser

7. Organisering, størrelse og ressursbruk

Et senter for konkurransepolitikk kan organiseres på en rekke måter, alt fra et virtuelt senter med begrenset aktivitet til et fysisk senter med flere ansatte. Uansett er det viktig at det utad flagges som et samarbeidsprosjekt mellom de tre institusjonene NHH, UiB og Konkurransetilsynet, og dermed signaliserer at dette et er senter som bygger på kompetanse fra de tre fagmiljøene. Det er samtidig viktig å flagge at det er et uavhengig senter, ikke minst at det står helt uavhengig i forhold til Konkurransetilsynet og i den forstand står fritt til å kommentere aktuelle konkurransepolitiske saker og problemstillinger. Senterets uavhengighet av myndigheter og private interesser må reflekteres i organisering og styring av senteret.

Den minst omfattende varianten vil innebære at senteret blir virtuelt og ikke tilføres noen nye stillinger. Det vil si at det blir et senter for å organisere eksisterende virksomhet på området bedre. Et

senter vil i så fall kunne organisere jevnlige seminarer og workshops. Dette vil kunne øke interessen for fagområdet, men erfaringene fra Konkurranseøkonomisk Forum og Konkurranserettsforum er, som nevnt over, at slike felles seminarer ikke klarer å samle personer fra alle fagmiljøene. Det vil isolert sett tale for et mer omfattende samarbeid for å kunne oppnå den ønskede effekt, ikke minst å få et godt samspill mellom juss og økonomi.

En mellomløsning kan være at det etableres et senter, men at personer som arbeider på senteret er lokalisert mer enn et sted. Det vil være en praktisk løsning, som innebærer at fagpersonene i liten grad trekkes bort fra sitt opprinnelige fagmiljø. På den annen side vil en slik løsning i liten grad bidra til samspillet mellom juss og økonomi, hvilket er problematisk ut fra senterets målsetting om å lage et fagmiljø som gir et unikt samarbeid mellom juss og økonomi.

Den mest omfattende organiseringen vil være en fysisk samlokalisering, der en rekke personer sitter samlet og arbeider med konkurransepolitiske problemstillinger. Dette vil være i tråd med den organisering vi for eksempel har på Centre for Competition Policy i England, som har vist seg å være vellykket. Ett alternativ vil være en samlokalisering på UiB, en annen en samlokalisering på SNF/NHH og en tredje mulighet en samlokalisering knyttet til Konkurransetilsynet. Alternativt kan det tenkes en lokalisering frikoblet fra alle de nevnte institusjonene.

Den minst omfattende løsningen, hvor en har felles seminarer og konferanser og skaper møteplasser for økonomer og jurister, vil det være relativt lite ressurskrevende. En kan inkludere i et program eventuelt invitasjon av gjesteforskere fra utlandet i kortere eller lenger perioder. Et slikt opplegg vil neppe ha en kostnadsramme på mer enn 500.000 kroner årlig.

For at det andre ytterpunktet, dvs. et fysisk senter med flere ansatte, skal ha mulighet for faglig utvikling er det nødvendig med en viss minstestørrelse hva angår antallet forskere både innen konkurranseøkonomi og innen konkurranserett. En bør ideelt sett ha minst 5-6 personer innen hvert fagfelt, og en mulig fordeling er slik som vist i tabell 1 under.

Tabell 1: Et eksempel på antallet årsverk ved et senter

	# jurister	# økonomer
UiB, jur. fak.	4	
NHH + SNF		5
UiB, Inst. for økonomi		3
Konkurransetilsynet	1	1
TOTALT	5	9

Med en slik bemanning kan en sette opp et tentativt budsjett, som gir en antydning om ressursbruk. Dette er vist i tabell 2.

Tabell 2: Et tentativt årlig budsjett

	Total kostnad	Finansieres internt	Finansieres eksternt
12 årsverk a 1 MNOK	14 MNOK	10 MNOK	4 MNOK
Kontorleie	½ MNOK		½ MNOK
Ledelse	½ MNOK		½ MNOK
Driftsutgifter	1 MNOK		1 MNOK
TOTALT	16 MNOK	10 MNOK	6 MNOK

Med finansiering internt menes ikke direkte overføringer av midler, men at stillinger stilles til rådighet for senteret for eksempel ved at forskere med tilknytning til basismiljøene NHH, UiB og Konkurransetilsynet er lokalisert på senteret.

8. Anbefalinger og forslag til videre framdrift

En effektiv konkurransepolitikk er viktig for norske bedrifters konkurranseevne, omstillingsevne og vil stimulere til innovasjon og utvikling. Utvalget er av den oppfatning at Bergen har svært gode forutsetninger for å opprette et program/senter for konkurransepolitikk. Det vil gi mulighet til å bygge ikke bare et nasjonalt senter for dette fagfeltet, men også noe som vil stå fram i nordisk sammenheng. Det er svært viktig å få til et samspill mellom juss- og økonomifaget, da dette er helt avgjørende for en god forståelse av dette fagfeltet, og av den grunn vil vi sterkt anbefale at det opprettes et senter med en fysisk samlokalisering. Det er også viktig at det er en viss minstestørrelse for et senter, for å skape et godt fagmiljø. Da det er to fagfelt det her er tale om innebærer det en viss størrelse på et senter, og i tråd med det som er skissert over vil vi anbefale at det blir minst av en størrelse på 5 årsverk i juss og 9 i økonomi.

Vi ønsker synspunkter fra ledelsene ved hhv Universitetet i Bergen, Norges Handelshøyskole og Konkurransetilsynet på våre planer. Det vi særlig ønsker tilbakemelding på er følgende:

- Hvorvidt dere er positive til ideen om å opprette et senter for konkurransepolitikk
- Hvis ja:
    - Hvordan dere ser for dere muligheten for at dere bidrar til opprettelsen av et senter for konkurransepolitikk
    - Hvordan arbeidsgruppen (eller andre) kan arbeide videre konkret med ideen for å realisere et slikt senter

Arbeidsgruppen er villig til å påta seg et ansvar for å følge opp dette initiativet dersom det er ønske om det. Dette vil blant annet innebære å starte arbeidet med å skaffe til veie ekstern finansiering og konkretisere planene i form hvordan senteret/programmet skal organiseres og eventuelt fysisk lokalisering hvis det er aktuelt.

Innledning

Våren 2010 ble det tatt initiativ til å drøfte muligheten for å etablere et senter for Konkurransepolitikk i Bergen. Ideen var å starte et senter basert på samarbeid mellom Norges Handelshøyskole, Konkurransetilsynet og Universitetet i Bergen, tre institusjoner som samlet kunne gi mulighet for et senter som bygget videre på den kompetansen som finnes i Bergen innenfor feltet konkurransepolitikk. Gruppen som drøftet muligheten for et slikt senter tok initiativ til et felles møte mellom ledelsen ved de tre institusjonene, og møtet ble avholdt den 11. august 2010. De tre institusjonene stilte seg positive til tiltaket, og det ble besluttet at en arbeidsgruppe skulle utarbeide en utredning av et program/senter for konkurransepolitikk.

Arbeidsgruppen overleverte sin innstilling i oktober 2010 og presenterte denne for ledelsen på UiB og NHH 19. november 2010. Ledelsen for de to institusjonene uttrykte en svært positiv holdning til initiativet og ba arbeidsgruppen fortsette sitt arbeid med følgende 3 punkts mandat:

- Utarbeide et mer konkretisert opplegg av hvilke aktiviteter senteret skal romme og kostnader knyttet til dette.
- Gjøre rede for hvordan senterets aktiviteter spiller sammen med fagmiljøene, og spesielt hvordan senteret vil bidra til å styrke fagmiljøene.
- Utrede muligheten for ekstern finansiering, for derigjennom å klargjøre behovet for intern finansiering.

Under følger arbeidsgruppens vurderinger og anbefalinger basert på dette mandatet.

Senteraktiviteter, kostnader og organisering

Senterets hovedaktiviteter vil være konsentrert rundt konkurransepolitisk forskning, undervisning og ulike nettverksaktiviteter som seminarer og konferanser. Omfanget og arten av disse aktivitetene er beskrevet i vår innstilling fra oktober 2010, og vi skal ikke gjenta disse her. I denne sammenheng vil vi ha fokus på kostnader forbundet med aktivitetene.

Senterets kostnader er hovedsakelig knyttet til personell, husleie og generelle driftskostnader. En god del av personellkostnadene til senteret vil finansieres av basisinstitusjonene ved at fast ansatte vitenskapelige forskere legger hele eller deler av sin forskningstid til senteret. På UiB og NHH finnes det også et visst antall stipendiater og post docs som forsker på konkurransepolitiske problemstillinger, og som også kan legge (deler av) sin forskningstid på senteret. Det samme gjelder ansatte i permisjon fra Konkurransetilsynet som også kan tilbringe tid på senteret. Omfanget av denne ressursinnsatsen fra faste og midlertidige stillinger fra basismiljøene (og eventuelt permisjoner fra Konkurransetilsynet) vil kunne variere mye fra år til år. For eksempel kan faste forskere på UiB og NHH legge 100 % av sin tid på senteret i perioder der de har forskningstermin, mens utenom disse periodene vil denne ressursinnsatsen bli betydelig mindre.

I det følgende vil vi derfor ikke fokusere på kostnader knyttet til den til enhver tid eksisterende pool av faste og midlertidige ansatte i basismiljøene som kan tenkes å legge hele eller deler av sin

forskningstid på senteret. Vi vil i stedet fokusere på behovet for ny ressursinnsats og kostnader knyttet til dette.

Vi har valgt å beskrive senterets aktiviteter i tre faser. Fase 1 er etableringsfasen. Vi håper på å kunne starte opp allerede sommeren 2011, og den første fasen vil være fra oppstart og ut året. Vi har lagt opp til at fase 1 innebærer en slags minimumsaktivitet for å få etablert et bærekraftig samlokalisert konkurransepolitisk miljø. Oppstart allerede sommeren 2011 anses som gunstig ettersom tre sentrale økonomer (Steen og Sørgard fra NHH, og Staahl Gabrielsen fra UiB) vil ha forskningsfri det akademiske år 2011/2012. Dette vil kunne gi oppstarten det løftet som skal til for å etablere et bærekraftig felles konkurransepolitisk miljø. Eventuelle nye rekrutteringsstillinger fra basisinstitusjonene vil bli utlyst og besettes i denne perioden

Den andre fasen vil være det vi har kalt konsolidering av senteret. I denne fasen vil det være et fokus på å holde aktiviteten oppe på det aktivitetsnivå som er etablert ved utgangen av fase 1, samt å planlegge for en eventuell utvidelse av aktiviteten. Arbeidet med å skaffe langsiktig grunnfinansieringen av driften vil være prioritert. Denne fasen strekker seg over kalenderåret 2012.

Fase 3 er kalt ekspansjonsfasen der målsettingen er å utvide volumet på aktiviteten på senteret og denne strekker seg fra 2013 og videre. I denne fasen ligger det en positiv mulighet for at senteret forbereder en søknad om finansiering og status som SFF.

Vi ser et klart behov for å styrke tilfanget av rekrutteringsstillinger i konkurransepolitikk (med dette mener vil konkurranserett og konkurranseøkonomi). Vi mener at det konkurransepolitiske miljøet bør styrkes med totalt 6 nye rekrutteringsstillinger som knyttes til senteret. Vi mener det er hensiktmessige å fordele disse med 2 stillinger i konkurranserett og 4 stillinger i konkurranseøkonomi. Disse bør fordeles mellom stipendiat- og postdocstillinger etter en nærmere vurdering av behov og aktuelle søkere. Skjevfordelingen mellom jurister og økonomer henger sammen med en vurdering av hva som på kort og mellomlang sikt er realistisk å rekruttere innenfor de to fagfeltene. På lengre sikt – når senteret er etablert – tror vi at attraktiviteten for konkurranserettsjurister vil øke, og fordelingen av rekrutter i konkurranserett og konkurranseøkonomi kan jevnes ut.

Vi ser det som lite realistisk å starte rekruttering før mot midten/slutten av 2011 slik at disse stillingene antakeligvis ikke får budsjettmessig uttelling før i 2012. Årskostnaden for rekrutteringsstillinger er 850 000,-.

Senteret legger også opp til å tilby mastergradsstudenter i jus og økonomi stipend for å skrive masteroppgave om konkurransepolitikk. Vi ser for oss et betydelig omfang av denne aktiviteten med minst 10- 15 aktive studenter i året. Kostnaden med dette er anslått til rundt 200 000,- på årsbasis.

Intern drift er knyttet til leie av lokaler, frikjøp av senterleder og andre driftskostnader. Årsleie for lokaler er anslått til å ligge rundt 300 000,-. Det bør avsettes ressurser til at leder av senteret kan frikjøpes fra halve undervisningsplikten til å drive senteret, samt til annen administrativ støtte til senterdriften. Kostnaden med dette er anslått til 500 000,- på årsbasis. Andre driftskostnader er knyttet til seminarvirksomhet, infrastruktur, reiser for deltakere på senteret, og reiser og

honorarer for gjester fra inn- og utland. Vi har anslått disse kostnadene til å ligge rundt 1 mill kroner i året, men at dette beløpet kan være noe større i en oppstartsfase.

Dette betyr at vi har følgende anslag på kostnader knyttet til ulike faser:

Fase 1: 1/7-2011 – 31.12.2011

Husleie:	150 000,-
Annen drift:	750 000,-
Totalt:	900 000,-

Fase 2: 1/1-2012 – 31.12.2012

Husleie:	300 000,-
6 rekrutterings-stillinger:	5 100 000,-
Annen drift:	1 000 000,-
Totalt:	6 400 000,-

Fase 3: 1/1-2013 –
Dette vil antas å ligge på nivå med 2012 eller noe høyere.

Når det gjelder organisering og institusjonell tilknytning for senteret må det lages en samarbeidsavtale (eller et tillegg til en eksisterende avtale) mellom UiB og NHH i forbindelse med opprettelsen av senteret. Institusjonell tilknytning bør være en del av denne avtalen. Arbeidsgruppen er i utgangspunktet indifferent til hvordan dette skjer.

Det er kommet tilbud fra Universitetet i Bergen om leie av noen av deres lokaler i sentrum. Både JUS II og Vektergården som begge eies av UiB har vært nevnt som mulige alternativer. Arbeidsgruppen er positiv til en slik lokalisering.

Det er viktig at senteret profileres som et selvstendig og uavhengig senter. Det forhindrer imidlertid ikke en tilknytning til eksisterende institusjoner. Da det historisk sett og også per i dag er slik at en stor andel av den prosjektfinansierte konkurranseøkonomiske forskningen i Bergens-miljøet foregår via SNF, vil det være naturlig at senterets institusjonelle tilknytning vil være SNF. Arbeidsgruppen foreslår derfor en slik løsning, og at senteret leier administrative ressurser derfra.

Senteret vil ledes av en daglig leder, som inngår som en av tre personer i en ledergruppe. Det bør bestå av en person fra NHH, en person fra Institutt for Økonomi ved UiB og en person fra juridisk fakultet på UiB. Den daglige lederen vil i samråd med de to andre personene i ledergruppen stå for den daglige driften, med støtte av en sekretær som er ansatt på deltid.

Senteret vil ha en rådgivende brukerkomite bestående av medlemmer fra Konkurransetilsynet, NHO, LO og andre aktuelle som har interesse av aktiviteten på senteret. Dette vil være et råd som trer sammen 1-2 ganger i året, og kommer med synspunkter på aktiviteter på senteret. Det er grunn til å presisere at denne rådgivende komiteen ikke har anledning til å gripe inn i konkrete saker på senteret, men skal på et mer overordnet nivå komme med synspunkter på aktiviteter.

Senteret bør også ha en vitenskapelig rådgivende komite bestående av anerkjente fagpersoner innen konkurranseøkonomi og konkurranserett. Denne komiteen kan også komme med innspill og ideer til aktivitet på senteret, og kan møtes årlig.

Samspill med fagmiljøene

Utgangspunktet for initiativet med å etablere senter for konkurransepolitikk har vært et ønske om å styrke det konkurransefaglige miljøet i Bergensregionen og landet. Vi tror at gjennom å etablere et slikt senter vil det samlede konkurransemiljøet i Bergen få flere bein å stå på, og dermed sikre at både basismiljøene og Konkurransetilsynet får en stabil ressursbase som de kan øse av. Spesielt har det vist seg at det har vært vanskelig å etablere et sterkt og levedyktig miljø for konkurranserettseksperter på UiB og i Konkurransetilsynet. Arbeidet med å styrke disse fagmiljøene er ønsket, og senteret vil være en viktig bidragsyter til at man lykkes i å etablere et sterkt fagmiljø.

Konkurranseøkonommiljøet – som tradisjonelt har vært sterkt i Bergen – har også et behov for å skape ny aktivitet for å binde sammen og utvikle miljøet gjennom nye faglige aktiviteter, prosjekter og rekrutter.

Et senter for konkurransepolitikk - med en ekstra ressurstilførsel til konkurransepolitisk forskning - vil være viktig i så måte. Den kanskje viktigste merverdien vi ser ved å etablere et senter er å bringe sammen jurister og økonomer i et fagfellesskap som gir anledning til å utvikle tverrfaglige prosjekter for publisering på høyt internasjonalt nivå. Derfor har arbeidsgruppen sterkt anbefalt at det etableres et fysisk senter (i stedet for et virtuelt) slik at ulike faggrupper og ulike institusjoner bringes sammen. Vi tror at det vil bli en viktig katalysator for å videreutvikle det konkurransepolitiske miljøet og den konkurransepolitiske forskningen i Bergensregionen og landet.

Dersom fagpersoner fra ulike fagmiljø skal bringes inn på et senter for konkurransepolitikk for å interagere, betyr dette nødvendigvis at de må tas ut fra sine respektive fagmiljø i perioder. Dette åpner for at basismiljøene kan bli skadelidende som følge av en etablering av senteret. Fra arbeidsgruppens side er vi svært opptatt av at dette ikke skal skje. Tvert imot er vi opptatt av at basismiljøene skal komme styrket ut av en satsning på et konkurranseøkonomisk senter.

Utfordringen for senteret blir dermed å fordele den merverdi som skapes gjennom tverrfaglig interaksjon og forskning på senteret på en slik måte at basismiljøene kompenseres for det at fagpersoner i perioder tas ut av disse. Vi tror at denne balanseringen kan skje på flere måter.

For det første kan uttaket fra basismiljøene gjøres skånsomt ved at kun en andel av forskningstiden til den enkelte legges til senteret. Dette må balanseres mot senterets behov for å ha folk til stede for å skape de tverrfaglige nettverkseffektene som vi er ute. En mulighet kan være at fast ansatte og rekrutter fra basismiljøene fysisk sitter på senteret for eksempel 1-2 dager i uken, og resten av tiden sitter i basismiljøet. En slik organisering med delt arbeidstid mellom senter og basisinstitutt/fakultet sikrer at basismiljøene ikke blir skadelidende på grunn av uttak, samtidig som det selvsagt sikrer at undervisningen blir ivaretatt. Vi tror at nettverkseffektene for basismiljøene av å ha sine ansatte samlokalisert i mindre grad er knyttet til den tid den enkelte

ansatte faktisk tilbringer fysisk i miljøet. Tvert imot tror vi at nettverkseffektene i større grad er knyttet til i hvilken grad den enkelte fagperson har et aktivt forhold til sitt basismiljø. Det er derfor ikke grunn til å tro at delt arbeidstid mellom senter og basismiljø vil svekke basismiljøene nevneverdig.

For det andre kan aktiviteten på senteret styrkes vesentlig i perioder der fast ansatte forskere fra basismiljøene har regulær forskningsfri eller permisjoner av ulike slag. Det er vel etablert i de fleste fagmiljø at forskningsfrie perioder tilbringes utenfor eget fagmiljø. I mange tilfeller oppfordrer fagmiljøene forskere til å tilbringe friår utenfor sine egne fagmiljø. Argumentet er at vitenskapelige ansatte på den måten skal videreutvikle sin kompetanse og bringe denne merverdien tilbake til institusjonen etterpå. Senter for konkurransepolitikk vil kunne ha en tilsvarende funksjon ved at hele eller deler av fri år kan tilbringes på senteret. Det bør også være et mål å tiltrekke seg utenlandske forskere som er på friår.

For det tredje vil senteret – og de ekstraressursene dette representerer - stimulere til mer forskning, og forhåpentligvis forskning av bedre kvalitet. Dette en gevinst som vil tilflyte basismiljøene i form av økt publisering på høyt internasjonalt nivå. En viktig del av ideen bak senteret er også at det skal bidra til tverrfaglig undervisningssamarbeid, noe som også vil styrke undervisningstilbudet til basisinstitusjonene innenfor senterets kjerneområde.

Vi tror at et fokusert og policyorientert forskningssenter vil bidra til å profilere det samlede konkurransepolitiske miljøet i Bergen. Dette vil gjøre det attraktivt for fagpersoner innenfor fagfeltet å bli i Bergen, og vil gjøre det lettere for regionen å tiltrekke seg høyt kvalifiserte fagpersoner fra andre deler av landet og utlandet. En slik tiltrekningskraft vil selvfølgelig også komme basismiljøene til gode.

En viktig del av et slikt senter vil være profilering av det samlede faglige miljøet utad, og dermed gi en samlet presentasjon av forskning og undervisning innen konkurransepolitikk i vid forstand i Bergens-miljøet. I den forbindelse bør det være mulig å profilere senter sammen med forskningsprogrammer som ikke er direkte på senteret, men for eksempel på tilknyttede institusjoner som SNF. Dette kan ta form av en nettside for senteret, der tilgrensende aktivitet også rapporteres. Ett eksempel kan være det fireårige prosjektet 'improving competition policy' som er finansiert av Norges Forskningsråd og utføres i regi av SNF. Det bør være mulig å opprettholde den type forskningsprosjekter via SNF og ulike forskningsstiftelser samtidig som det rapporteres som en del av senteraktiviteten. En slik nettside kan gi et senter en rask oppmerksomhet, samtidig som det profilerer den forskning som allerede foregår i de eksisterende fagmiljøene i Bergen.

Frikjøp av faste vitenskapelige ansatte er noe som kan være aktuelt, på samme måte som slikt frikjøp har vært aktuelt for eksempel på SNF-prosjekter. Dette må imidlertid balanseres opp mot hensynet til basismiljøet. For å opprettholde kontakten med basismiljøet bør det legges opp til at den aktuelle personen ved frikjøp tilbringer noe av sin tid i basismiljøene. Hvordan dette i praksis skal håndteres må vurderes fra sak til sak, og i forståelse med det aktuelle basismiljøet.

Finansiering av senteret

Senteret må finansieres i sin helhet av basisinstitusjonene NHH og UiB, og eksterne ressurser. Vi har understreket sterkt at senteret må være uavhengig av myndigheter, og at Konkurransetilsynet derfor ikke på noen måte bør involvere seg i driften av senteret.

Konkurransetilsynet kan likevel bidra på mange måter. For det første kan tilsynet spille en viktig rolle i å få senteret etablert. Dette kan være ved å støtte initiativet overfor myndigheter og næringsliv, men også ved å skaffe offentlige og private bidragsytere til oppstart og drift av senteret. Eventuelle eksterne ressurser som skaffes til veie på denne måten bør imidlertid kanaliseres enten direkte til senteret, eller som øremerkede ressurser via basisinstitusjonene, og ikke via tilsynets budsjetter. Det siste vil kunne rokke ved senterets posisjon som uavhengig som ingen vil være tjent med. For det andre kan tilsynet bidra med å for eksempel sitte i senterets råd.

Basismiljøene har på sentralt hold signalisert i møtet i november 2010 at deres bidrag kan komme i form av dedikerte rekrutteringsstillinger, og ikke så mye i form av friske penger til drift. Bidrag i form av at deler av forskningstiden tilbringes på senteret må avklares med det enkelte involverte institutt. UiB har signalisert at de kan stille lokaler til rådighet. Utfordringen blir å skaffe tilveie en langsiktig basisfinansiering til driften av senteret.

Når det gjelder basisfinansiering har vi per dags dato lite konkret. Vi har søkt Meltzerfondet om en årlig bevilgning på ½ mill over tre år. Avklaring på dette vil foreligge i mars 2011. Fornyings-, Arbeids- og Kirkedepartementet er også en aktuell bidragsyter, og det har også vært kontakt med mulige private bidragsytere. Det finnes også en del fond og stiftelser som det kan søkes midler fra, blant annet Visjon Vests næringsutviklingsfond. Vi vurderer slike kilder fortløpende.

Vi har luftet muligheten om å søke Kunnskapsdepartementet om SAK-midler. Departementet har i år avsatt 50 mill. til dette formålet. I tidligere år har disse midlene stort sett gått til utdanningsinstitusjoner som vil fusjonere. Det er ikke arbeidsgruppen som sådan som må søke om slike midler, men UiB og NHH som må søke om midler herfra ifm en samarbeidsavtale om å opprette senteret.

Summen av alle disse initiativene vil potensielt kunne gi senteret sikker finansiering til drift for en treårsperiode. Problemet er at det meste er meget usikkert på dette tidspunkt, men en del av usikkerheten vil bli avslørt i løpet av våren. Ideelt sett mener vi at senteret ikke burde starte opp uten sikker grunnfinansiering i 5 år, og sannsynligheten for at vi kommer der i løpet av våren vurderes som liten. Det vi da må vurdere er om vi kan starte opp 1/7-2011 som planlagt, eller om vi skal utsette oppstart til 2012 eller senere. Ulempen med det siste er at vi risikerer at trykket går av prosessen og at vi mister drahjelpen ved at mange sentrale personer i basismiljøene har friår fra 1/7-2011.

Dersom vi får en tre-årig bevilgning som omsøkt fra Meltzer, et tilskudd fra FAD, og et tilskudd fra private sponsorer på 2-3 millioner kroner mener gruppen at det i utgangspunktet er grunnlag for å etablere senteret fra 1/7-2011 forutsatt at basisinstitusjonene bidrar med dedikerte rekrutteringsstillinger fra og med budsjettåret 2012. Siden risikoen fremdeles er stor, anbefaler arbeidsgruppen at senteret unntas husleie oppstartsåret og det påfølgende år (dvs. 2011 og 2012).

Vi ber om at senteret tilføres minimum 6 rekrutteringsstillinger f.o.m. 2012. En naturlig fordeling av disse er at NHH bidrar med 2 økonomstillinger, men UiB bidrar med 2 økonom- og 2 juriststillinger. Hvis noen av de nevnte miljøene ønsker å bidra med enda flere rekrutteringsstillinger, så er det selvsagt entydig positivt for senteret.

Videre oppfølging

Den videre oppfølging bør nå være at basisinstitusjonene raskt tar stilling til arbeidsgruppens forslag om ressurstildeling og gir en tilbakemelding på dette.

Forutsatt en tilfredsstillende tilbakemelding på dette bør NHH og UiB lage/utvide en samarbeidsavtale om senteret der den institusjonelle tilknytningen er inkludert. Det bør også i den anledning vurderes om det skal sendes en søknad fra basismiljøene om SAK-midler for å støtte driften av senteret, eller om dette skal/kan gjøres av arbeidsgruppen.

Arbeidsgruppen på sin side vil i så fall fortsette sitt arbeid med å sikre langsiktig basisfinansiering for senteret (5 år).

Gitt dette bør senteret kunne etableres 1/7-2011 under navnet Bergen Center for Competition Law and Economics, (BECCLE).

VEDL. SAK NR.: 45-2
STYRE-MØTE 31/5-2011

SAMARBEIDSAVTALE

MELLOM

UNIVERSITETET I BERGEN (UiB)

OG

NORGES HANDELSHØYSKOLE (NHH)

OM

ETABLERING AV

BERGEN CENTER FOR COMPETITION LAW AND ECONOMICS

1. Innledning

Formålet med denne avtalen er å klargjøre rammebetingelsene for opprettelsen av et forskningssenter som kan gi mulighet for å styrke og videreutvikle den kompetansen som finnes i Bergen innenfor feltet konkurransepolitikk, inkludert konkurranseøkonomi og konkurranserett. Forskningssenterets hovedaktivitet vil være forskning om konkurranseøkonomiske og -rettslige problemstillinger. Senteret opprettes av Universitetet i Bergen (UiB) og Norges Handelshøyskole (NHH).

Samarbeidet mellom UiB og NHH om etablering av senteret reguleres av denne avtalen. Det vises for øvrig til notater datert oktober 2010 og januar 2011 utarbeidet av en arbeidsgruppe som beskriver visjon og arbeidsform for senteret.

2. Plan for drift av forskningssenteret

Senteret skal være møteplass og arbeidssted for fast vitenskapelig ansatte, postdoktorer og stipendiater fra UiB og NHH som utfører forskning innenfor senterets område. Disse opprettholder sine ansettelsesforhold ved UiB og NHH, og kan etter avtale med sin institusjon bruke hele eller deler av sin forskningstid i perioder ved forskningssenteret. Resultatmidler eller annen uttelling for forskningen krediteres den institusjonen hvor forskeren er ansatt.

Senteret vil ledes av en daglig leder, som inngår som en av tre personer i en ledergruppe. Ledergruppen, inkludert daglig leder, oppnevnes av styret og bør bestå av en person fra NHH, to personer fra UiB, en Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Institutt for Økonomi ved UiB og en fra Det juridiske fakultet. Den daglige lederen vil i samråd med de to andre i ledergruppen stå for den daglige driften, med støtte av en sekretær.

Senteret lokaliseres ved UiB. Arealkostnadene for de tre første årene dekkes av UiB. Dette inkluderer kostnader til møblering og kontorutstyr.

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) bidrar med 500 000 kroner i oppstartsmidler.

UiB og NHH bidrar etter nærmere avtale til senterets finansiering med ressurser fra egne budsjett og/eller gjennom eksterne inntekter til hver av institusjonene.

Sammen med Konkurransetilsynet vil partene arbeide med sikte på å skaffe langsiktig ekstern finansiering for senteret.

3. Senterets styre
Det oppnevnes et styre for senteret, av rektorene ved UiB og NHH i fellesskap.

Styret sammensettes etter følgende prinsipp:
2 medlemmer etter forslag fra UiB
2 medlemmer etter forslag fra NHH
1 medlem etter forslag fra Konkurransetilsynet
De to rektorene oppnevner styrets leder blant medlemmene.

Alternativt:
2 medlemmer etter forslag fra UiB
2 medlemmer etter forslag fra NHH
De to rektorene oppnevner styrets leder blant medlemmene

Styret skal ivareta institusjonenes felles interesser knyttet til senteret. Styret skal påse at senteret legger vekt på faglig kvalitet og forsvarlig drift innenfor de årlige budsjettrammene.:

4. Rådgivende brukerkomité
Styret oppnevner en rådgivende brukerkomite med representanter, for viktige institusjoner og organisasjoner innenfor feltet.

5. Prosjektsamarbeid
Det skal inngås egne avtaler for alle konkrete samarbeidsprosjekter mellom NHH og UiB ved senteret. Avtalene skal regulere institusjonenes rettigheter og plikter i prosjektet.

6. Varighet
Avtalen trer i kraft umiddelbart etter undertegnelse, og gjelder fram til 30. juni 2016. Avtalen, kan ved periodens utløp, fornyes for en ny 5-årsperiode. Avtalen kan endres etter forhandlinger mellom partene. Avtalen kan sies opp av hver av partene med 6 måneder skriftlig varsel.

7. Tvister
Eventuelle tvister som gjelder forståelsen av denne avtalen, eller om forhold som springer ut av avtalen, skal løses ved forhandlinger.

Bergen,.....

for Norges Handelshøyskole

_____

Bergen,.....

for Universitetet i Bergen

_____

Emne: FW: Senter for konkurransepolitikk

Vedlegg 2.

From: Asbjørn Strandbakken
Sent: Thursday, August 25, 2011 12:01 AM
To: Kari Tove Elvbakken; 'Jan Haaland'; Knut Helland; Tommy Staahl Gabrielsen; 'lars.sorgard@nhh.no'
Cc: Berit Rokne; Knut Martin Tande; Ragna Aarli
Subject: SV: Senter for konkurransepolitikk

E-posten fra Kari Tove Elvbakken foranlediger en forklaring fra Det juridiske fakultets side.

Det fremgår at vi har gitt uttrykk for at vi har vært for lite involvert i etableringen av senteret. På bakgrunn av den redegjørelsen fakultetsledelsen ga i et møte i dag kl. 15.00 med rektor og prorektor, beklaget rektor overfor dekanatet den manglende involveringen av fakultet siden styrevedtaket ble truffet. Siden det kan bli fremstilt som at fakultetet må ta ansvaret for eventuell utsettelse av etablering av styret finner jeg grunnn til å kort redegjøre for fakultets involvering så lang.

Bakgrunnen for dagens møte er at jeg på mandagens dekanmøte på Museplass etterlyste en strategi for involvering av fakultetet, i lys av at fakultetet som sådan aldri har blitt invitert til dialog om hvordan vi skal få realisert styrevedtaket fra mai.

Fakultetet ved undertegende bidrog i den konstruktive prosessen som ledet fram til to utredninger hvor det til slutt ble truffet vedtak ved de to instiusjoner om å etablere senteret. Fra innstillingen ble avgitt i februar, var ikke fakultetet involvert i forberedelsen til styrevedtaket, men vi ble gledelig overrasket når vi i likhet med de andre fakultetet kunne lese styrepapirene i mai om at UiB ville gå inn for senteret.

Vi har via e-phorte systemet blitt kjent med at UiB og NHH har skrevet under den nødvendige samarbeidsavtale.

Etter dette har vi ikke fått noen redegjørelse fra rektoratets side om hvem som skal stå for den praktiske implementeringen. Jeg har hatt sporadisk kontakt med Gabrielsen, uten at jeg har fått vite om han har noe mandat fra UiB ledelsen. Gabrielsen har også hatt kontakt med den ene fast ansatte innenfor konkurranserett på fakultetet som deretter har hatt kontakt med undertegnede. På fakultetet har vi blitt enige om at vi ville avvente et initiativ fra rektoratet hvor fakultetet som sådan ble involvert i prosessen. Det har blitt truffet valg om plassering hvor fakultetet har vært blitt orientert, men det er aldri avholdt noe møte om plassering med de involverte fagmiljøer.

Denne uken har visedekan for forskning blitt forespurt fra en person i sentraladmininstrasjonen om vedkommende kan inngå i styret for senteret.

Under dagens møte fikk vi utlevert utkast til mandat for styret samt forslag om styrets sammensetning. Jeg har ikke hatt tid til å se gjennom disse dokumenter, og vil tidligst kunne se på dette på fredag.

Fakultetsledelsen reagerer på prosessen som har skjedd etter styets vedtak ble truffet. Fakultetet forventer at det blir behandlet som likestilt part i den prosessen som skal skje for å få senteret opp å gå. Vi har ikke opplevd prosessen så langt å oppfylle en slik forventning.

Vi innser at fakultetet representer det mest sårbare miljøet i senteret per i dag ved at vi bare har en person i fast stilling innenfor fagområdet, og Gabrielsen, Søgård og undertegende er helt enig om at det man i første omgang må få plass 4-6 jurister. Dersom senteret skal bli bærekraftig må flere jurister sikres en permanent tilknytning til UiB gjennom faste stillinger. Dersom målet er 4-6 faste stillinger, kan kanskje dette være nådd i 2017-2018. Så langt tidsperspektiv må legges til grunn. I mellomtiden må man legge til rette for at personer med midlertid tilknytning til UiB kan tilbys arbeidsplass innenfor forskningsdelen av stillingen ved senteret. Men dette krever at det utarbeides en plan og at dette skjer i dialog med fakuletet og UiB ledelsen.

Vi mener at denne prosessen har kommet skjevt ut, men vi vil bidra så godt vi kan for å bringe den på sporet igjen. Vi vil foreta interen drøftelser i ledelsen, samt gå dialog med forskergruppen i konkurranserett og diskutere hvordan vi kan sikre at senteret blir realisert. Det er mulig at vi må involvere vårt styre som har

første møte 13. september. I vankelige saker tidligere, har vi imidlertid mobilisert styret på kort varsel.

La meg understreke at fakultetet er meget positiv til etablering av senteret, og det skal svært lite ressurser for at dette skal bli et faglig fyrtårn for Bergen innenfor konkurranserett og konkurranseøkonomi. Konkurranserett er ett av tre satsingsområdet i fakultetets strategiplan for 2011-2015. Vi har svært solide konkurranseøkonomer i vår by, og i samspill med jurister kan vi skape noe unikt. Mitt samarbeid med Søgård og Gabrielsen i utredningsgruppen var det aller beste, noe som tilsier at vi får realisert et senter som vil være til stor glede for både NHH, UiB og regionen som sådan.

Asbjørn Strandbakken, dekan

Fra: Kari Tove Elvbakken
Sendt: 24. august 2011 17:27
Til: 'Jan Haaland'; Knut Helland; Tommy Staahl Gabrielsen; 'lars.sorgard@nhh.no'
Kopi: Berit Rokne; Asbjørn Strandbakken; Knut Martin Tande; Ragna Aarli
Emne: Senter for konkurransepolitikk

Kjære alle sammen,

Dekanatet ved Det juridiske fakultet har gitt uttrykk for at fakultetet har vært for lite involvert i etableringen av senteret så langt. Vi har nå bedt dekanatet om kommentarer til forslagene om styrets mandat og sammensetning og avventer disse før rektor kan oppnevne styret sammen med NHHs rektor. Vi har også bedt om kommentarer til planene om åpningen av senteret.

Dersom det på grunn av dette ikke blir mulig å oppnevne styret før den planlagte åpningen av senteret 9. september, kan det bli aktuelt å utsette åpningsarrangementet. Vi forutsetter da at styret tar endelig stilling til programmet for åpningsarrangementet.

Vi vil komme tilbake til dette så snart som mulig.

Vennlig hilsen
Sigmund Grønmo
Kari Tove Elvbakken